

Ten eerste

Ten eerste

‘Zo’n mooi beestje reddden geeft altijd een kick’

Reportage
Reekalfjes opsporen

Voor jonge reekalfjes is het hoge gras behaaglijk warm en een prima plek om je te verstoppen voor de vos. Maar niet voor de boer die wil maaien. Vrijwilligers speuren voor het maaien de velden af om een bloedbad te voorkomen.

Van onze verslaggever
Rik Nijland

LEUSDEN Denk aan de lijn, in lijn blijven’, roept terreinmedewerker Rolf Dijkstra (28) van Utrechts Landschap. Het valt niet meer als weertien mensen op een onderlinge afstand van anderhalve meter in rechte lijn door een hooiland met bijna een meter hoog gras te loodsen, terwijl ze tegelijkertijd de grond monstren. De scène lijkt op opsporingsonderzoek na een misdrijf, maar deze speurtocht bij landgoed Struizenburg in de buurt van Leusden is juist bedoeld om een bloedbad te voorkomen.

In mei en juni loopt Dijkstra met collega’s en vrijwilligers tientallen maaien door Utrechtse graslanden die op het punt staan gemaaid te worden, op zoek naar reekalfjes die op de grond verscholen liggen. ‘Als je zo’n mooi beestje vindt en daardoor kunt reddden, geeft dat elke keer weer een kick’, zegt vrijwilligster Leatske Stringsa (74).

Jonge reekalfjes worden door hun moeder vaak uren geparkeerd op een beschutte plek. Hoog gras is ideaal: het jong is er aan het oog onttrokken en als de zon gaat schijnen, is de ligplaats snel droog en behaaglijk warm. De eerste weken vertrouwen de kleintjes op hun bambi-schutkleur en hun geurloosheid, versiert Dijkstra. Bij gevaar drukken ze zich tegen de grond. Een prima strategie als er een vos passeert, maar niet als er een tien meter brede maaimachine komt aandenderen met een boer die haast heeft. ‘Soms worden ze gevonden met afgemaaid pootjes’, zegt Dijkstra. ‘Een gruwel’. Ook voor de

Voordat het hooiland wordt gemaaid, speuren vrijwilligers van Utrechts

Landschap naar jonge reekalfjes.

Foto Raymond Rutting / de Volkskrant

Soms worden de reekalfjes gevonden met afgemaaid pootjes. Een gruwel

Rolf Dijkstra terreinmedewerker van Utrechts Landschap

boeren, maar die hebben geen tijd en mankracht om erts te doen.’

In Utrecht Noord, een van de drie beheersgebieden van Utrechts Landschap, heeft Dijkstra daarom 95 vrijwilligers in zijn e-mailbox waarop hij een beroep kan doen als een boer wil gaan maaien. Een van hen is Pieter Jan van der Vliet (19), bedrijfsbeoogd bij het ministerie van Economische Zaken. In 2009 kreeg hij een baan-uit. ‘Tien ben ik hier als vrijwilliger begonnen om wat fysiek werk te doen in de natuur: wilgen knotten, hooien, dat soort dingen. Ik ben allang weer aan het werk, maar op woensdagochtend help ik nog altijd mee. Hier lopen er een geweldige ma-

nier om alles van je af te laten glijden.’

Utrechts Landschap zoekt vooral rond de eigen natuurgebieden naar reekalfjes, maar de aanvragen vanuit de rest van de provincie nemen toe, merkt Dijkstra. ‘Of dat werk zinnig is voor een diersoort waarmee het in Nederland goed gaat? Zeker. Als we ook maar het vermoeden hebben dat we een reekalf kunnen reddden, zetten we alles op alles om een perceel te inspecteren. We laten die beestjes niet kapot maaien. Als een boer belt, dan gaan we.’

Ook andere natuurorganisaties en tientallen jagersverenigingen proberen in deze periode reekalfjes te reddden. Hun aanpak verschilt. Zo wordt, om de

inzet van menskracht te verminderen, geëxperimenteerd met drones die de kalffjes opsporen met warmtecamera’s.

Voorzitter René Leegte van vereniging Het Reewild, een organisatie die zich al 65 jaar inzet voor het ree, denkt dat preventieve maatregelen net zo goed en vooral minder arbeidsintensief zijn. ‘Het is beter om de dieren de avond ervoor af te schrikken door het ophangen van wapperende plastic zakken of zilverpapier. Dan laten ze hun kalffjes daar niet achter.’

Leegte vindt het vanzelfsprekend dat ook de jagers van Het Reewild zich bekommeren om de jonge dieren die ze later wellicht afschieten. Het is afgrij-

Een gevonden reekalfje bij een eerbare inspectie.

selijk wat een maaimachine aanschijft, dieren sterven een gruwelijke dood.’

Hero van der Wal van de stichting Kenniscentrum Reeën komt tot een ruwe schatting van een paar duizend kalffjes die zo aan lam einde komen. Hij is zelf ook jager. ‘Het komt voor dat ik overdag reekalfjes red en ’s avond een volwassene ree probeer te vinden en te doden. De kugel een jaar later is humane dan de maaimachine. Maar het schort zelf is nog altijd - ik ben veertig jaar jager - een dingetje.’

Dijkstra schat de kans dat we een reekalfje vinden deze ochtend op 50 procent. Voor het geval dat heeft oudgediende Tineke Rodrigo - al vanaf

mijn steiging ik met mijn vader mee - een jutezak bij zich. Is er een beestje gevonden, dan wordt het in de zak gestopt en naar een veilige plek gebracht. ‘Daar heeft het kalffje wel oppas nodig. Anders loopt het soms terug’, zegt Rodrigo. De kans dat de reegrit haar jong terugvindt, is groot. Beide ‘beepers’ (fluiten) om elkaar te lokaliseren. ‘Mensen vinden wel eens een kalffje, denken dan dat is verlaten en nemen het mee’, zegt Rodrigo. ‘Doe dat alsjeblieft niet.’

Deze ochtend is de jutezak niet nodig. De inspectie levert alleen wat hikkers, een vluchtende haas, een wegschuipende vos en reekalfjes op. Dijkstra belt de boer: ‘Start de machine maai.’

Verstopte dieren
reddden met drones

Waar veertien wandelaars in een uur tijd één hectare met heuwhoog gras doorzoeken, scant een drone met warmtecamera er zo’n dertig. Met succes: op één dag werden tijdens een oefenvlucht zeven pasgeboren reekalfjes gered. De drones - ter waarde van duizenden euro's - kunnen ondanks hun hoogte (30 meter) en snelheid (50 kilometer per uur) warmte onder het gras registreren. Voor dronepiloot Ringer Borres, die vorige week in een uur vijf reekalfjes van 'dood door maaimachine' wist te reddden, geeft het werk een enorme kick. ‘Anders waren ze blijven liggen.’ In Nederland wordt sinds 2014 met de drones van Borres bedrijf geoefend. Onder meer door Clear Flight Solutions, een bedrijf dat software voor drones met warmtecamera's ontwikkelt en samenwerkt met Landschap Overijssel en Brandhof Natuur & Platteland. De software kan zelfs vogeleitjes van 1 à 2 centimeter herkennen.

Just voor het beschermen van weidevogels als grutto, kievit en scholekster - allicht minder aantrekkelijk maar wel met uitsterven bedreigd - kan zo'n systeem van waarde blijken, zeggen experts. Reekalfjes lopen vier keer per dag naar moederdier en liggen steeds ergens anders, die moet je 'real-time' oppakken. Nestjes van weidevogels blijven langer liggen. Op dit moment kunnen vogelaars 20 procent van de nesten beschermen. Volgend jaar geven drones voor het maaien de coördinaten van nestjes door aan een database, zegt commercieel directeur Ramco de Jongh van Clear Flight Solutions. Die database wordt nu gevuld door vrijwilligers. Via een app kan de boer zien waar nestjes liggen en er bij het maaien omheen leveren.

Lisa van der Weiden